

II.
C. 10158.

cc. F.

2013 II. C. c. 2. 7.

PODOBA
ZHUDNE MEDEIZE

ZHUDNA MEDEIZA
PRESVETE DIVIZE MARIJE,
ali

Bukvize v'katirih se na kratkim
na snanje dà, kakò je letà Medeiza
naprei pershla, kaj se ima od nje
dershati, ino kakò more tajsti Divizo
Marijo v' podobi letè medeize zhaš-
titi, k' ozhe njene prošnje ino po-
mozhi deleshen biti.

Všim virnim Katolškim Kristia-
nam, posebno pa kmetovšhkiga
štanù narozhène besede.

V' VIDMI
is zherkami Dominika Biasutti.

Na prodaj per Shtefanu Bittesneck
v' Gorizi.

Naj se natisnejo.

FRANZ KSAFER
Veliki Shkof v' GORIZI ino Firšt.

1836.

18F03007507

ZHUDNA MEDEIZA

H' konzu lèta 1830 je ena boga-bojezha dekliza (nuna, *mon'ga* is sbiralisha tilte bratovshine shenskiga lpòla v' Parishì na franzoškim, ki je oblubo strila vboshizim ino bolnikam strezhi, ino katire tovarshizam se lih satò sestre ali hzhire kristianske lubesni prave) v' fredì soje gorezhe molitve en perkàsen imela, ko de bi podobo presvète Divize Marije na nogah stojezhe is raspartimi rokàmi *vidla*, ki se pod imenam: *Diviza Marija bres madesha spozheta*, vezhkrat namakana vide. Sdèlo f' ji je, kò de bi is njenih ròk presvetla sarja, *roshnim pushelzam enaka* vùn sijala, ino ko de bi en glaf shlishala k' ji prave: *Letà sarja je*

pomenik boshjih gnàd, ki Marija Ljudem sprosì. Okoli podobe (pilda) je blo is slatimi zherkami (bustabi) sapifano: MARIJA BRES MADESHA SPOZHETA, PROSI SA NAS, KI SE H' TEBI ÖBERNEMO. H' malu potim le podoba na robèk oberne, na katiri ltrani je zherko M is snamnjam en' ga kri-shiza presèkano sagledala, pod katiro je presveto serzè Jesusa ino Marije italo.

Kir je dekliza vse letò na tanko pregledala je spet en glaf sashlithala k' ji prave: Je treba eno medeizo po leti podobi isliti, ino katiri jo bodo is shazami svetih odpustkov obzirano nosili, ino letò kratko molitvo ponishno molili, bodo posebne gnade skus proshnjo Divize Marije pozhutili.

« Prezej drugi dan (tako sam
 spovednik ino dušni vishar deklize
 pishe) mi dekliza (te saltopi de vun
 is spòvedi) « letà perkasen povè,
 « ktirga sim, sa po pravizi rezhi,
 « li sa eno smoto, eno prasno rezh
 « ali senzo dershal, ino lih sato jo li
 « podvuzhil, kakò imamo mi bo-
 « shjo mater is dobrimi delami, po-
 « sebno pa is posnèmanjam njenih
 « zhèdnosti, zhaltiti, bres ji ozhitno
 « na snanje dati, koker de bi na
 « tim, kar mi je v' soji nadolshnosti
 « povèdala, zviblal. Dekliza le na
 « tò podvuzhenje v' miru od mene
 « podà.

« Po shestih ali sedmih mészah je
 « spèt lih ta prvi perkàsen imèla,
 « ino kir mi ga je spet povèdala,
 « sim jo is lepim koker ta prvi
 « krat opravil.

« Komej en zhaš od šhešt ali še-
 « dem mēšzav nasaj prētezhe, kar
 « i'ji spēt tista podoba perkashe, ino
 « lih tiste besede, pa is tim perštav-
 « kam govori: *Divizi Mariji je*
 « *shāl de je tako narodno tista*
 « *medeiza isлива.*

« Sdej v' trēzhe » (jè vselej spo-
 vednik, ki piše) « nišim mogel letà
 « perkāsen vezh v'nemār štaviti bres
 « ltrahù tisto posebno reshaliti, k' jò
 « S. Katoliška zerku: *perbisha-*
 « *lishe usih grešnikov*, imenuje,
 « de si lih, nikol nišim se mogel pre-
 « vishati, de bi letà kaj drusiga ko-
 « ker ena prasna senza bil.

« Komej so nekatiri tedni pre-
 « tèkli k' šim po mojih opraviłah
 « perloshnost vdòbil, is tim velikim
 « šhkofam mēšta Parisha, govoriti,
 « v' katiri s' mu tudi od letēga per-

« kasna govoril, ino vse kar sim do
 « sdej pravil, na zhisto povèdal. Ve-
 « liki shkòf mi na tò rèzhe, de nè
 « nizh naspamètniga ali krivovir-
 « niga v' timu najde, zhe bi se ena
 « taka medeiza islila, kir bi se na
 « tako visho li Divize Marije zhe-
 « shenje povikshalo. Perlòshil je she
 « sràven, de k' bi se letò sgòdilo, bi
 « on sam rad eno tih pervih imel.
 « Na tò sim sklenil, de se ima ena
 « medeiza isliti; pa nekatire druge
 « okolistave so me samùdile, de se
 « letò ni moglo pred mèszam Rosh-
 « nigazvèta lèta 1832 is - polniti,
 « v' katirmu je bla saref od eniga
 « gvishniga mojstra s' imenam Va-
 « shèt (Vachette) islita. She morem
 « samirkati, de en dan, k' je dekliza
 « premishlàvala, ali bi spodòbno blo,

« zhe bi se na drugi strani medeize,
 « kajshne zherke natifnile, ji en glaf
 « odgovòri: *de ferzè Jesùsa ino*
 « *Marije, zherka M ino Krishez*
 « *enimu pravimu Kristianu sado-*
 « *sti rekò.* »

Komej medeiza na to visho islita, je she veliko njim v' roke perflha, posebno pa *monigam* is sgorej rezheniga sbiralisha, ki so skus rasòdenje deklize, njih tovarshize she use snàle. Dosti medeiz je blo v' med deklinze, k' so v' sholo tiga sbiralisha hodile, rasdano, kar ni malo med njimi zhefhenje Divize Marije ino savupanje v' njene proshnje ino pomozh, pogmiralo ino obudilo.

V' Parishu je bla lih ob timu zhasu itraшна bolesn *Kolera* imenuvana vřtala, ino eno tih deklinz

hudo sgrabila. Kerzh, ljiavina, ino kahlanje (vun metanje) jo je blo takò prijelò, de so jo bli is shivih shktivila takò dobro kò sbrifali.

Ta vilhifha *moniga* sbiralifha je v' pomozh Divize Marije v' sgorèj popisani podobi na medeizi islite, takò savupanje imela, de je prezej kò je sa bolesn deklinze svedla, oko-listojezhe poprahalà: more biti ni-ma she medeize Divize Marije per sebi? Na odgovor de nè, ji je bla hitro ena podàna, ktiro, koker jo je s' posebnim savupanjem v' proš-njo Divize Marije prijela, je h' malu popolnoma sdrava postala.

« Mi pišhejo, prave naprej dušni
 « vishar deklize, is blishne shkofije
 « Mò (Meaux) de lih na takò visho
 « je bla ena nosezha shena od Ko-

« lere osdravlena, ki l'jo she sa sgu-
 « blèno derшали. Tudi je bil en
 « otrok od pet let, ki shtòpnje ni
 « mogel she striti, osdravlèn. Skùsila
 « je otroka mati vse kar vuzhenost
 « ino sdravnikov (medihov) skuth-
 « nja li more koli ismiliti, pa sap-
 « stonj! Kir je vidla, de zhloveshka
 « pomozh vezh nizh nè samòre,
 « perporozhi otròka proshnji Divi-
 « ze Marije bres madesha spozhete,
 « mu eno medeizo okoli vratu obèsi,
 « obljudi ino sazhne molitve skus
 « devèt dni, ino poglej! na prvi
 « dan je bil she otrok sdrav.

« Pishejo od vsih krajev, de Bog
 « na proshnje Divize Marije, k' se
 « pod letò podobò zhastì, velike
 « zhudeshe dèla, de se terdovratni
 « ino nespokorni grešniki, spoko-

« rijo, navirniki ino krivovirzi na
 « pravo katoliško viro preobernejo,
 « s' eno besedo, de boshja previd-
 « nolt na tò visho mlàzhnost, ino
 « sanikernost kristianov rasgreva,
 « ino spodbàda, spazhnost kristian-
 « kiga ludstva ravètluje ino shivo
 « lubesen dò Jesùsa Kristùsa ino
 « njegove matere Divize Marije
 « obuditi sheli. » Tudi je shtivilo
 do sdej islitih ino po vsih dushelah
 rastrèlenih medeiz, zhudno velikò;
 se saguilha, de do lèta 1835 jih je
 she vèzh kò petnajst milijonov isli-
 tih blo.

Is letèga vidèsh ljubi Kristian!
 kako je medejza Divize Marije,
 k' jo sdej is vlake forte rude, ko-
 ker slatà, srebrà, medenine i. t. dr.

islito najdešh, vun peršhla; s' katir-
ga lahko sposnàsh ljubi brat ino
seštra v' Kriitùlu, de letà medeiza
sama na sebi, nobene vrednosti ali
mozhì nima; ona ni koker en
vunajni spomìn, eno opominuvanje,
eno spodbudenje, Divizo Marijo
is polnèmanjam vsake zhednosti,
vezh no vèzh zhaštitì, ino sojo vèšt,
posebno na spomìn njeniga bres
madèsha spozhetja, od vřiga hudiga
zhišto dershati. Ozhešh tedej, de
bo sa tè profila, ino tè škus snam-
nje sojè podobe prèd hudim ob-
varvala, takò morešh si možhno
sadèti, de vse zhednosti po isglèdu
Divize Marije polnèmašh, ino takò
shivilh, de koker ona morešh Bo-
gù dopašti.

Sapštonj bošh tedej grešhnik

kirkoli si, poshègnano medeizo Divize Marije bres madèsha spòzhete per sebi kò eno, predrago ivètinjo, nosil, aku se ne boslh vlaga grèha vārval, zhe si grethil, pokoro stril, ino dobre dèla dopernathal.

Vesh ino li previshan, de li na tako visho samòresh prothnje ino pomòzhì Divize Marije deleshen biti, takò si snash medeizo okoli obèfiti ali per tebi nositi, navàdne molitve moliti, ino toje druge andohti opraviti, koker boslh zhal ino shèlje imel. De boslh pa na kratkim vse vkup najdil, kar je k' svelizhanju toje dushe potrebno, snash, zhe nè vsaki dan, saj vezhkrat molitvo ino shèlje obuditi, ki sim tebi tukaj sdòli tkup sloshil. Milili sraven

tèga, de leto obùdenje, posebno h'
 zhalti ino h' povikshúvanju Divi-
 ze Marije bres madesha, spozhete,
 strish.

MOLITEV sa vse dosèzhi, kar je
 h' vezhnimu shivlènju potrebno.

O moj Bog! jest molim, zha-
 ftim ino povilhujem nesnane poti
 toje prelvète previdnolti, de me
 pustish shivèti, bres de vèm kedaj,
 ki ino kokò bom imèl vmreti; in
 kir nè snam ali bom obzhàsu moje
 fmèrti per pravi pamèti, sastopno-
 tti ino besedi, sklenim ino ozhèm
 sdej ltriti, kar shelim de bi blo
 takrat ltorjeno: satega vòlo te pro-
 lim o vsmilini Gospod! vshlishi
 mojo proshnjo ino molitvo, ino

poterdi sdej sa tiliti krat leto moje
naprejšetje.

Jest virjem li v' tebe o Bog!
pa ti poterdi lhe vezhi mojo viro;
vupam li na tè, pa ti saguifhaj
moje vupanje; jest ljubim li tebe,
pa ti pogmiraj mojo ljubesn. Meni
mi je shàl, de sim te reshàlil, pa
ti pogmiraj mojo grevengo; jest
molim li tebe ino te lposnam koker
sazhètek vfihi rezhi, ino te shelim
koker moj sadni zil ino konz; jest
tè sahvalim sa vle, koker mojga
ediniga dobrotnika, ino fi ti per-
porozhim koker mojimu edinimu
varhu; vishaj me, o vsmileni Bog!
v' toji saštopnosti, nè šodil mè po
ojštrošti toje pravize, ampak vsmili
se zheš mène po obilnosti toje

breskonzhne milosti, ino obvarime
po toji vsigamogozhnosti.

Sa biti val toj po svetimu karstu,
se odpovem hudizhu ino vsimu
njegovimu napuhu, svetu ino vsi
njegovi spozhnosti; telèlu ino vsim
njegovim hudim sheljam; krivo-
virstvu ino vsimu, kar sveta mati
katoliška zerku sa práv nè sposnà.

Tebi zhef dà'm jest o moj Bog!
vse moje misli, besede, djanje, nè-
hanje, shaloft, veselje ino terplènje,
de nè bodem od sdèj vezh koker
na tè mislil, od tebe govoril, ino
sa tè vse prèstal. Gospod ino moj
Bog! jest ozhem ino shelim, li kar
ti, koker ti, ino kulkur ti shelish
ino ozhefh, satò ki ti takò ozhefh.

Rafvetli moj vùm ino pamet, spod-
bodi moje dobre shèlje, ozhisti mo-
jelo, ino posvèti mojo duslo.

Daj mi mozh vse reshalènje moj-
ga blishniga radovolno prenèsti, ino
telesne lushte vkrotiti ino prema-
gati, de bom lì zhednosti storil ino
posnèmal ki se mojmu stanù spo-
dobijo.

Vshgi moje ferzè is ljubeshio
pruti tebi, de toje gnade ino do-
brote koker mojo nèvrednost ino
pomànkaje pràv sposnàm.

Daj de bom uselej bogliv mojim
duhovskim ino dushelskim naprej-
postavlenim; svèst mojim perjatlam;
dobrotliv pruti mojimu blishnimu;
vsmiljen ino sanàshliv pruti mo-
jim naperjatelam.

Daj mi posvètne lushte ino sa-

pelànje premàgati is doli terjenjam
mefa ino hudih shèlja; vuhernijo
is v' Bogà imè dajànjam, ino dobro
sturjenjam; jèso is krotkostjo ino
tòshlivoft is bèrdkostjo.

Daj mi mirnoft vfimu mojimu
naprejšvsetju, ino poshelènju; pre-
vidnoft v' navàrnofti; poterpeshti-
voft v' nafrèzhi; ponishnoft v' frè-
zhi, ino ftanovitnoft v' vfimu do-
brimu.

Pokashimi pèt ino visho, fkus
katiro vselej eno zhifto vèft ohra-
nim, ino se tudi svùnej takò sader-
shim, de is mojim fpodobnim ino
kristianskim sadershànjam, mojimu
blishnimu dober isglèd dà'm. Stori
o vfmileni vezhni Bog! sa is eno
besèdo vse rezhi, de bodem tukaj
do kir mi shivlènje ohranish, takò

shivel, de si v' toje nebeske vte
 priti sahlushim. Letè so moje e-
 dine shèlje, letò moj sadni zil ino
 konz; potèrdi tè proslim o vlni-
 leni vezhni Bog! trojini v' persho-
 nah, ino edini v' naturi, lètò moje
 naprejsètje. Vas pa, o sbiralishe ino
 veršte svelizhanih duhov, vas kori
 angelov, mnòshniza vsih svetinkou
 ino svètniz, ino tebe posebno o
 Krajliza nèbes ino semlje, ki si
 zhèf vse veršte svelizhanih duhou
 povsdignena -- na prizhu klizhem
 tega mojiga naprejsètja; vshlishajte
 mene vbogiga greshnika ino spro-
 site mi milostvo od vashiga ino
 mojga Boga, de kar moja zhlo-
 vèshka slabòst ino nevrèdnost, nè
 more dosezhi, mi bode skus vasho
 prošnjo ino sahlushenje dodelèno.

Vam o svetniki ino perjatli boshji!
 ki Bogà od oblizhja do oblizhja
 shè vshivaste, se perporozhim, vam
 fe v' roke zhef dam is terdnim sa-
 vùpanjam v' vašho prošnjo ino po-
 mozh : satò kir drusiga nè shelište
 koker kar sam Bog sheli, moje
 rekozh ino vñih ludi svelizhanje.

*Maria! bres madèsha spozheta,
 prosi sa mè, ki se h' tebi ober-
 nèm. Amen.*

Sloshil A. U.

Vendajauz le teh bukv dene pod postavo
 pravize, kir je dopolnil kar muje prepisala
 satiska.

